## ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ - 3

# Συνδικαλιστικό κίνημα πολιτικό ἀπό τή φύση του, πού ὅμως δέν πρέπει νά εἶναι κομματικό

## ΜΕ ΑΥΤΗ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟ ΠΑΣΟΚ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΤΟΥ

Τοῦ

**ΒΑΣ. ΤΖΑΝΝΕΤΑΚΟΥ**

Σ ΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ σημαντικῶν ἀποφάσεων καί ἐπιλογῶν — πού θά βαρύνουν καθοριστικά στήν ἐξέλιξη τῶν συνδικαλιστικῶν πραγμάτων — βρίσκεται τό κόμμα τῆς ἀξιωματικῆς ἀντιπολιτεύσεως. Αὐτή τήν στιγμή δείχνει νά «προβληματίζεται» γιά τήν πορεία πού θά πρέπει νά ἀκολουθήσει, ὥστε ἀπό τήν μιά πλευρά νά διατηρήσει «ἀλώβητη» τήν συνδικαλιστική του «αὐτοδυναμία» καί ὀντότητα, ἀλλά καί ἀπό τήν ἄλλη νά κατοχυρώσει στό βαθμό τοῦ δυνατοῦ, τήν ἀρχή τῆς «ἴσης ἀποστάσεως» ἀπό τόν σημερινό κυβερνητικό συνδικαλισμό — πού ἐκφράζει ἡ «μετριοπαθής» ὁμάδα τῆς ΓΣΕΕ— ὅσον καί ἀπό τήν «παραδοσιακή» ἀριστερά (ΚΚΕ).

Ἡ «ἑδραίωση» τῆς συνδικαλιστικῆς «αὐτοδυναμίας» τοῦ ΠΑΣΟΚ — τό ὁποῖο ἔχει σάν ἐπίσημο φορέα τῆς συνδικαλιστικῆς του πολιτικῆς τήν ΠΑΣΚΕ (Πανελλήνια Ἀγωνιστική Συνδικαλιστική Κίνηση Ἐργαζομένων) καί διαθέτει ἀναμφισβήτητη ἀκτινοβολία στήν ὑπαλληλική κυρίως τάξη — φαίνεται ὅτι ἔχει κριθεῖ ἀναγκαία γιά λόγους πού ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τίς διαγραφόμενες πολιτικές ἐξελίξεις καί τά γενικότερα οἰκονομικά προβλήματα τῶν ἐργαζομένων.

Ἡ ἀπόκτηση ἐρεισμάτων στούς χῶρους αὐτούς καθώς καί ἡ «ἐπιθυμία» διασφαλίσεώς τους ἀπό «ἐπεμβάσεις» ἡ ἐπιρροές τῆς «παραδοσιακῆς» ἀριστερᾶς σέ συνδυασμό μέ βλέψεις γιά εὐρύτερη μελλοντική «ἀξιοποίηση» ἴσως ἦταν ὁ κύριος λόγος πού ὁδήγησε συνδικαλιστικούς παράγοντες τῆς ΠΑΣΚΕ στήν σύλληψη τῆς ἰδέας νά συγκροτήσουν «ὁμοσπονδία ἐργοστασιακῶν σωματείων» σέ τρόπον ὥστε νά ἀποτελέσει μακροπρόθεσμα μιά «ἐργοστασιακή ΓΣΕΕ».

Βέβαια ἡ συγκρότηση τῶν ΣΑΔΕΟ μετά ἀπό μαραθώνιες διακομματικές καί διαπαραταξιακές διαβουλεύσεις ἔδωσε κάποια «παράταση ζωῆς» στήν ἐπιφανειακή «ἑνότητα» καί «συνεργασία» τῶν δύο κύριων «ἑταίρων» τῆς συνδικαλιστικῆς ἀντιπολιτεύσεως (ΠΑΣΟΚ — ΠΑΣΚΕ καί ΚΚΕ — ΕΣΑΚ) χωρίς ὅμως νά κατασιγάσει τίς ἀντιθέσεις.

Ἔτσι ἡ «δυσκαμψία» πού παρουσιάζεται τελευταία στή λειτουργία καί τή δραστηριότητα τοῦ ΣΑΔΕΟ (Σ.Σ.: τῆς «συσπειρώσεως» τῶν ὀργανώσεων πού ἀντιπολιτεύονται τήν ΓΣΕΕ καί ἐμφανίζονται νά διεκδικοῦν ἀγωνιστικά τά αἰτήματα τῶν ἐργαζομένων) εἶναι «φυσιολογική» καί ἀποτελεῖ σαφή ἐνδειξη ὅτι ὁ φορέας αὐτός δέν θά εἶναι μακρόβιος τουλάχιστον στόν βαθμό καί τήν ἔκταση πού ἐμφάνισαν οἱ προγραμματικές διακηρύξεις.

[«Τό Βῆμα» στίς 25 Νοεμβρίου εἶχε προβεῖ σέ λεπτομερή ἀνάλυση καί ἐπισήμανση τῶν αἰτίων πού προκαλοῦσαν τήν «δυσκαμψία» τῶν ΣΑΔΕΟ].

Ἡ «δυσκαμψία» αὐτή — ἡ ὁποία ὀφείλεται καί σέ καθαρά ἀντικειμενικούς λόγους (μερική «ἐξάτμιση» τῆς ἀγωνιστικότητας τῶν ἐργαζομένων παρά τήν ὀξυνση τῶν προβλημάτων) — ἀποδίδεται ἀπό ὁρισμένους κύκλους καί σέ «ἀντιστροφή» τῶν ρόλων τῶν δύο βασικῶν «ἑταίρων» τῶν ΣΑΔΕΟ σέ σχέση μέ ὁ,τι ἰσχυε τόν Αὔγουστο.

Τό κόμμα τῆς ἀξιωματικῆς ἀντιπολιτεύσεως παρά τήν (φραστική) «σκλήρυνση» τῶν θέσεών καί τῆς κριτικῆς του πρός τήν κυβέρνηση γιά τήν οἰκονομική καί εἰσοδηματική της πολιτική δέν φαίνεται διατεθειμένο νά ἀσκήσει «οὐσιαστική» ἀπεργιακή ἡ ἄλλη πίεση. Τό ἴδιο σέ γενικές γραμμές ἰσχύει καί γιά τό ΚΚΕ μέ τήν διαφορά ὅμως ὅτι αὐτό θέλει νά ἀξιοποιήσει γιά λογαριασμό του τόν «σκεπτικισμό» τοῦ ΠΑΣΟΚ καί νά τό ὑπερφαλαγγίσει σέ συνθηματολογία καί «ἀπεργιακές ἀσκήσεις», ὥστε νά ἐξασφαλίσει «ντέ φάκτο» τήν «πρωτοκαθεδρία» στόν συνδικαλιστικό τομέα.

«Τό πρόβλημα» γιά τό ΠΑΣΟΚ (μέ βάση τά δεδομένα πού ὑπάρχουν ὡς αὐτή τήν στιγμή) εἶναι ἡ ἐξεύρεση λογικῆς — ἡ λογικοφανοῦς — «φόρμουλας» γιά νά προχωρήσει στήν «ἀπαγκίστρωσή» του ἀπό τήν «συνεργασία» χωρίς ὅμως νά δώσει «δικαίωμα» νά χαρακτηριστεῖ «διασπαστής» ἡ «λιποτάκτης». Αὐτό θά μποροῦσε νά ἐπιτευχθεῖ π.χ., μέ τήν σκόπιμη «ἀδρανοποίηση» τῶν ΣΑΔΕΟ, τουλάχιστον μέ τήν ὀργανωτική μορφή μέ τήν ὁποία παρουσιάζονται σήμερα. Ἡ ἀσάφεια τῶν ἀγωνιστικῶν προοπτικῶν τῶν ΣΑΔΕΟ (θά κλιμακώσουν καί πότε τόν ἀγώνα καί μέ τί πιθανότητες ἐπιτυχίας;) διευκολύνει ὡς ἕνα βαθμό τόν «ἐκφυλισμό» τοῦ ὀργάνου, παρά τόν «κίνδυνο» νά παραμείνει ὁ τίτλος του στήν ἀποκλειστική χρήση τοῦ ΚΚΕ (ΕΣΑΚ).

Ἡ «ἀναχωρητική» προδιάθεση τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. θυμίζει στούς παρατηρητές τῶν συνδικαλιστικῶν ἐξελίξεων τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας τήν στάση πού εἶχε τηρήσει ἡ συνδικαλιστική παράταξη τῆς Ἑνώσεως Κέντρου στίς παραμονές καί ἐν ὄψει τῆς ἀνόδου τοῦ κόμματος στήν ἐξουσία τό 1963.

Ἡ παράταξη αὐτή, (ἡ ὁποία σέ γενικές γραμμές ἀποτελεῖ σήμερα τήν «μετριοπαθῆ» πτέρυγα τοῦ κυβερνητικοῦ συνδικαλισμοῦ) εἶχε «ἀποσυρθεῖ» ἀπό τήν «συμμαχία» πού εἶχε συμπήξει μέ τήν ἀριστερά ἐναντίον τοῦ τότε κυβερνητικοῦ συνδικαλισμοῦ (Μακρῆς κ.λπ.). Καί εἶχε συγκροτήσει τό «σχῆμα» τῆς Δημοκρατικῆς Συνδικαλιστικῆς Ἀλλαγῆς, τό ὁποῖο στήν συνέχεια — ἐπί κυβερνήσεως Κέντρου, ἀλλά μέ ἀρκετή καθυστέρηση — ἀναμειχθήκε στήν ΓΣΕΕ καί εἶχε ἔλθει σέ προστριβές καί ἀνοιχτή ρήξη μέ τήν ἀριστερά (115), ἡ ὁποία παρέμενε «πιστή» στίς ὡς τή «διάσπαση» κοινές διακηρύξεις μέ τούς κεντρώους γιά «πραγματικό ἐκδημοκρατισμό» τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος καί ἱκανοποίηση τῶν χρονιζόντων αἰτημάτων τῶν ἐργαζομένων.

### Ἡ «προϊστορία»

Πάντως ἐνδεικτικά τοῦ πραγματικοῦ κλίματος πού ἐπικρατεῖ στίς σχέσεις τῶν δύο βασικῶν «ἑταίρων» τῶν ΣΑΔΕΟ (ΠΑΣΟΚ καί ΚΚΕ) εἶναι ἡ καταγγελία ὀργανώσεως ἐλεγχόμενης ἀπό τήν ΠΑΣΚΕ, μέ ἀφορμή μονομερή ἐνέργεια τῆς ΕΣΑΚ νά ὀργανώσει «ἀντισυγκέντρωση» στόν Πειραιά τήν ὥρα πού οἱ ΣΑΔΕΟ πραγματοποιοῦσαν ἐκδήλωση στήν Ἀθήνα.

Στήν καταγγελία αὐτή ἀναφερόταν ὅτι ἡ συγκέντρωση τοῦ Πειραιά ἔγινε ἀπό κύκλους ἐπιδιώκουν νά κάνουν τίς ΣΑΔΕΟ ὄργανο προώθησης δικῶν τους ἐπιλογῶν» καί πού θέλουν «τίς ΣΑΔΕΟ μόνιμο ὀργανωτικό σχῆμα μέ προοπτική νά ἐξελιχθεῖ σέ ἀντιΓΣΕΕ».

Ἡ ὑπόθεση τῆς «ἀντισυγκέντρωσης» τοῦ Πειραιά — πού πρός στιγμή ἀπείλησε μέ διάλυση τίς ΣΑΔΕΟ καί ματαίωση τῆς συγκέντρωσης στήν Ἀθήνα στίς 26 Ἰανουαρίου — ἔχει μιά προϊστορία, πού ὡς ἕνα βαθμό «δικαιώνει» ὅσους διατυπώνουν ἐπιφυλάξεις γιά τήν εἰλικρίνεια τῶν «ἑνωτικῶν διακηρύξεων» τῆς ΕΣΑΚ (ΚΚΕ):

Ἡ ΕΣΑΚ ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς δημιουργίας τῶν ΣΑΔΕΟ στήν Ἀθήνα, πού ἔγινε στήν βάση τῆς ἰσοτιμίας τῶν τριῶν παρατάξεων τῆς ἀντιπολιτεύσεως (ΠΑΣΚΕ, ΕΣΑΚ, ΑΕΜ) εἶχε ἐκφράσει τήν «ἐπιθυμία» νά γίνουν ἀνάλογες συσπειρώσεις καί στήν ἐπαρχία, ἐκεῖ ὅπου διατηροῦσε πιό ἄμεσο ὀργανωτικό ἔλεγχο.

Ἡ «ἐπιθυμία» αὐτή σέ ὁρισμένες περιπτώσεις —π.χ. στόν Πειραιά— ἔγινε πράξη μέ συνέπεια νά ἀντιδράσουν οἱ ἄλλοι «ἑταῖροι» τῆς «συνεργασίας» πού διέβλεπαν πρόθεση τῆς ΕΣΑΚ νά ἀποκτήσει τόν ἔλεγχο τοῦ κεντρικοῦ ὀργάνου τῶν ΣΑΔΕΟ γιά νά χρησιμοποιήσει ἀργότερα τόν φορέα σάν «πρῶτη ὕλη» γιά τήν «δημοκρατική ΓΣΕΕ».

Τό ΚΚΕ ὅμως παρά τήν ἀντίδραση προχώρησε στήν «ἀντισυγκέντρωση» τοῦ Πειραιά, φέροντας ἔτσι τούς συνδικαλιστικούς του «συνεργάτες» μπροστά σέ «τετελεσμένα γεγονότα» ἐνώ ταυτόχρονα δήλωνε «ἀγνοια» τῶν πρωτοβουλιῶν γιά τήν «ἀντισυγκέντρωση»....

Ἀπό τό σημεῖο αὐτό ἀρχισε ἡ «ἀντίστροφη μέτρηση» γιά τίς ΣΑΔΕΟ παρά τήν ἀπεργία καί τήν συγκέντρωση τῆς 11 Δεκεμβρίου. Οἱ ἐκδηλώσεις αὐτές φαίνεται ὅτι ἔγιναν γιατί «ἔπρεπε» νά γίνουν ἀφοῦ εἶχαν ἀναγγελθεῖ, καί ἐνδεχόμενη ματαίωσή τους θά ἦταν ἀντικειμενικά σέ βάρος ὅλων, ἀνεξάρτητα ἀπό τά μόρια εὐθύνης πού θά ἔφερε ἡ κάθε παράτοξη.

Γενικότερα ὅμως ὁ «φόβος» τοῦ ΠΑΣΟΚ, ὅτι τό ΚΚΕ —παρά τίς ἐπίσημες διακηρύξεις του— εἶναι «πρόθυμο» νά εὐνοήσει τήν ὀργανωτική διάσπαση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος μέ τή συγκρότηση «ἄλλης» ΓΣΕΕ σέ ἀντίβαρο πρός τήν κυβερνητική, βαραίνει καθοριστικά στήν χάραξη τῆς συνδικαλιστικῆς πορείας τοῦ ΠΑΣΟΚ, τό ὁποῖο ἐμπρακτα εἶναι ταγμένο —ὅπως καί τό ΚΚΕ ἐσ.— ὑπέρ τῆς ἐνιαίας ἐκφράσεως τοῦ κινήματος μέσω τῆς ΓΣΕΕ.

**Ἡ «ἑδραίωση» τῆς συνδικαλιστικῆς «αὐτοδυναμίας» τοῦ ΠΑΣΟΚ — τό ὁποῖο ἔχει σάν ἐπίσημο φορέα τῆς συνδικαλιστικῆς του πολιτικῆς τήν ΠΑΣΚΕ (Πανελλήνια Ἀγωνιστική Συνδικαλιστική Κίνηση Ἐργαζομένων) καί διαθέτει ἀναμφισβήτητη ἀκτινοβολία στήν ὑπαλληλική, κυρίως, τάξη — ἔχει κριθεῖ ἀναγκαία γιά λόγους πού ἔχουν ἄμεση σχέση μέ τίς διαγραφόμενες πολιτικές ἐξελίξεις καί τά γενικότερα οἰκονομικά προβλήματα τῶν ἐργαζομένων.**

Ἀρκετά ἀποκαλυπτικό σχετικά μέ τίς καταμαρτυρούμενες στό ΚΚΕ «διασπαστικές τάσεις» εἶναι ἕνα «ἐσωτερικό ντοκουμέντο» τοῦ ΠΑΣΟΚ πάνω στό ὁποῖο ἔγινε ἀνάλυση στόν κομματικό καί συνδικαλιστικό μηχανισμό τοῦ ΠΑΣΟΚ τήν ἀνοιξη.

Τό «ντοκουμέντο» αὐτό ἀναγνωρίζει ὅτι στούς κόλπους τοῦ ΚΚΕ ὑπάρχει μιά «λογική» τάση πού ἐπιθυμεῖ τήν εἰλικρινή συνεργασία καί ὑποστηρίζει τήν αὐτονομία τοῦ κινήματος, ἀλλά ἐπισημαίνει καί τήν ὑπαρξη μιᾶς «στενοκομματικῆς» καί «στενοπαραταξιακῆς γραμμῆς».

● Εἰδικότερα τό «ντοκουμέντο» αὐτό ἀναφέρει στό κεφάλαιό του «Οἱ πολιτικές δυνάμεις πού βροῦν στό συνδικαλιστικό κίνημα»: «...Ἡ γραμμή τοῦ ὀργανωτικοῦ ἐλέγχου, περιχαράκωσης καί χειραγώγησης τοῦ κινήματος, ἔτσι ὥστε νά ἐνταχθεῖ στήν λογική καί τίς προοπτικές ἐξυπηρέτησης τῶν κομματικῶν προοπτικῶν κομμάτων πού αὐτοαναγορεύονται σέ ἐκ προοιμίου «ἐκφραστές» ἡ «ἰδιοκτήτες» τῆς ἐργατικῆς τάξης: ὁ κύριος φορέας αὐτῆς τῆς ἀντίληψης εἶναι τό ΚΚΕ.

»Αὐτή τή γραμμή βλέπει τό συνδικαλιστικό κίνημα τῶν ἐργατοϋπαλλήλων σάν ἄμεσα καθοδηγούμενο καί ἐλεγχόμενο ὀργανωτικά ἀπό τόν κομματικό ἐκφραστή του, τό «κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης» δηλαδή τό ΚΚΕ. Μ' αὐτή τήν λογική ὅλοι οἱ ἄλλοι πού βροῦν στόν χῶρο εἶναι εἴτε παρείσακτοι εἴτε ἐνδιάμεσες δυνάμεις, οἱ ὁποῖες πρέπει νά δεχθοῦν μέ ὁποιοδήποτε μέσο τήν καθοδηγητική πρωτοπορία τοῦ ἀντίστοιχου κόμματος. Τελικά ἡ γραμμή αὐτή εἶναι σεχταριστική, ἀντικειμενικά διασπαστική, ἡ ὁποία ὁδηγεῖ σέ διαμαζικοποίηση καί ἀποδυνάμωση τοῦ συνδικαλισμοῦ. Αὐτή ἡ γραμμή τελικά ὑλοποιεῖται μέ τήν ἀπολιτική ἀντίληψη τοῦ τύπου π.χ. «ἐνα εἶναι τό κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης» ἡ «πάς μή μεθ' ἡμῶν εἶναι εἴτε πράκτορας τῆς ἐργοδοσίας εἴτε διασπαστής»...».

● Καί τό «ντοκουμέντο» συνεχίζει:

«...Εἶναι πιά προφανές μετά ἀπό μιά σειρά γεγονότων πού ἔχουν συμβεῖ, ὅτι μέσα σ' αὐτόν τόν κομματικό χῶρο (Σ.Σ.: τό ΚΚΕ) καί ἰδιαίτερα γιά τά μαζικά κινήματα, χτυπιοῦνται δύο γραμμές. Ἀπό τήν ἡγεσία μέχρι τήν βάση αὐτοῦ τοῦ κόμματος μπορεῖ νά πεῖ κανείς ὅτι ἔχουν γίνει τόσο σαφῆ τά πράγματα πού ἔχουν προσδιορισθεῖ ἀκόμα καί ποιά ἄτομα σάν φυσικά πρόσωπα, προωθοῦν ἡ τή μία ἡ τήν ἄλλη θέση: ἡ θέση ἡ σεχταριστική καί στενοκομματική ἐκφράζεται κύρια ἀπό παλιά στελέχη καί λιγότερους νέους. Ἡ θέση ἡ πιό πλατιά, ἡ πιό ἑνωτική στήν πράξη μέ προοπτικές σεβασμοῦ τῆς αὐτονομίας τοῦ μαζικοῦ χώρου κλπ., ἐκφράζεται ἀπό νεώτερα στελέχη καί μερικούς παλιούς...».

### Ἡ «αὐτοκριτική»

Στό ἴδιο «ντοκουμέντο» γίνεται καί λεπτομερής ἀναφορά — καί «αὐτοκριτική» γιά τίς συνδικαλιστικές ἀπόψεις καί θέσεις τοῦ ΠΑΣΟΚ.

...«Ἡ τρίτη γραμμή εἶναι ἡ τῆς μή κομματικοποίησης ἀλλά τῆς ὀργανωτικῆς αὐτονομίας τοῦ μαζικοῦ χώρου, τῶν συνδικάτων, τῆς δημοκρατικῆς τους λειτουργίας, τῆς μαζικοποίησής τους, τῆς ταξικῆς τους προοπτικῆς καί τῆς πολιτικοποίησής τους. Ἡ γραμμή αὐτή βλέπει τό διαρθρωμένο μαζικό κίνημα σάν κύριο μοχλό στίς γενικότερες ἐξελίξεις καί σάν μέσο πάλης γιά τίς εὐρύτερες μάζες τῶν ἐργαζομένων. Βλέπει τό συνδικαλιστικό κίνημα σάν μιά ἀπό τίς κύριες αἰχμές τοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Ἡ θέση αὐτή κύρια ἐκφράζεται ἀπό τό ΠΑΣΟΚ καί ὁρισμένες ἄλλες δυνάμεις, οἱ ὁποῖες ὅμως μέ τό νά μήν ἔχουν ἰδιαίτερες μαζικές προσδάσεις ἀντικειμενικά ἔχουν περιορισμένες δυνατότητες νά περάσουν αὐτή τήν ἀντίληψη στίς μάζες...»

Ἡ θέση αὐτή τοῦ ΠΑΣΟΚ δέν εἶναι ἀπόλυτα «πρωτότυπη» γιατί ἐπανειλημμένα τό κόμμα, καθώς καί ἡ ΠΑΣΚΕ, μέ δημόσιες ἀνακοινώσεις τους ἔχουν διακηρύξει ὅτι τό συνδικαλιστικό κίνημα εἶναι μέν πολιτικό ἀπό τήν φύση του, ἀλλά δέν πρέπει νά εἶναι κεμματικό.

### Τό «κύτταρο»

Στήν πρώτη φάση τῆς λειτουργίας του τό ΠΑΣΟΚ (1974—75) ἦταν συνδικαλιστικά ἀδύναμο καί ἀνοργάνωτο, μέ συνέπεια — ἐκτός ἀπό τήν «ἀφάνειά» του στούς μαζικούς χώρους — νά ἀντιμετωπίζει καί σοβαρό πρόβλημα ἀπό τήν «δραστηριότητα» ὁρισμένων συνδικαλιστῶν (κυρίως τῆς «ἡγετικῆς ὁμάδας» τῆς ΓΣΕΕ), οἱ ὁποῖοι ἐμφανίζονταν ἀτυπα σάν ἐκπρόσωποι τοῦ κόμματος ἡ ἔστω σάν φορεῖς ἰδεῶν καί ἀντιλήψεων συγγενῶν πρός τό ΠΑΣΟΚ.

Στήν «ἀξιοποίηση» τοῦ «συνδικαλιστικοῦ κενοῦ» τοῦ ΠΑΣΟΚ πρωταγωνίστησαν τά πρόσωπα τῆς «ἡγετικῆς ὁμάδας» τῆς ΓΣΕΕ. Τά στελέχη αὐτά ἐνώ εἶχαν ἤδη «διευρυνθεῖ» πρός τήν Ν.Δ., ἐπιχείρησαν — κατά τήν μεταβατική φάση ἀπό τόν ἄκρατο χουντισμό στόν ἐλεγχόμενο ἀπό τόν ὑπουργό Ἐργασίας «ἐκδημοκρατισμό» τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος — νά «ἀξιοποιήσουν» τίς παλιές προσδάσεις καί «συμπάθειές» τους ὥστε νά ἀποσείσουν (γιά λόγους σκοπιμότητας) τίς κατηγορίες ὅτι ἀποτελοῦσαν τά συνδικαλιστικά ἐνεργούμενα τοῦ ὑπουργοῦ Ἐργασίας καί τό «κύτταρο» τοῦ κυβερνητικοῦ συνδικαλισμοῦ.

Τούς ἐλιγμούς τους τήν περίοδο αὐτή (1975) εὐνοοῦσε καί τό γενικότερο πολιτικό κλίμα, τό ὁποῖο ἦταν ἐπηρεασμένο ἀπό τήν «εὐδαιμονία» τῆς πτώσεως τῆς χούντας καί τῶν ἐλπίδων γιά ἕνα καλύτερο πολιτικό μέλλον τῆς χώρας.

Ἡ ἐπίσημη ὅμως ἀποκάλυψη τῶν πραγματικῶν τους σχεδίων — νά δημιουργήσουν δηλαδή μιά δημοκρατικοφανή προβήκη τοῦ κυβερνητικοῦ συνδικαλισμοῦ — ἔγινε μέ τήν συγκρότηση τῆς ΑΣΔΗΣ ('Αδέσμευτη Συνδικαλιστική Δημοκρατική Συνεργασία), στήν ὁποία ἐμπλέχτηκε μέν τό ΚΚΕ ἐσ. — θύμα ἴσως τῶν τότε πολιτικῶν του ἐπιλογῶν καί ψευδαισθήσεων — ἀλλά ἀποκλείστηκαν συνειδητά οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τοῦ ΠΑΣΟΚ πού ἐκινοῦντο στόν συνδικαλιστικό χῶρο (ἀπό τήν ΑΣΔΗΣ εἶχε ἀποκλεισθεῖ καί τό ΚΚΕ).

Σέ γενικές γραμμές τήν ΑΣΔΗΣ ἀποτελοῦσαν ἐκπρόσωποι τῆς Ν.Δ., τῆς ΕΚΝΔ, τοῦ ΚΚΕ ἐσ., «ἀνανήφαντες» χουντικοί ἡ «ἡμιχουντικοί» καί ἡ ἡγετική ὁμάδα» τῆς ΓΣΕΕ, ἡ ὁποία ἄν καί δημιούργημα τοῦ ὑπουργοῦ Ἐργασίας «διέδιδε» ὑπόγεια ὅτι εἶναι μέν «ἀνεξάρτητη» ἀλλά κατά κάποιο τρόπο ἐκφράζει καί τό ΠΑΣΟΚ.

Ὁ «ἐγκέφαλος» τῆς συγκροτήσεως τῆς ΑΣΔΗΣ — γιά νά παίξει τελικά ὁ φορέας αὐτός τόν δούρειο ἵππο γιά νά περάσει ὁ κυβερνητικός συνδικαλισμός — ἦταν ὁ ὑπουργός Ἐργασίας, ἐνώ ρόλο «συντονιστή» εἶχε ἀναλάβει ἀνώτατο κομματικό στέλεχος τῆς ΕΚΝΔ μέ συνδικαλιστική προϊστορία καί σοσιαλδημοκρατικούς προσανατολισμούς.

Ἡ ἄνδρωση ὅμως τοῦ «ἐπίσημου» ΠΑΣΟΚ τόσο στόν πολιτικό ὅσο καί τόν συνδικαλιστικό χῶρο καί ἡ συγκρότηση τῆς συνδικαλιστικῆς παρατάξεως τοῦ κόμματος (ΠΑΣΚΕ) χάλασε τά σχέδια πού ἤθελε νά «ἐξυπηρετήσει» ἡ ΑΣΔΗΣ, ἡ ὁποία μετά μάλιστα καί τήν ἀποχώρηση τοῦ ΚΚΕ ἐσ. (ΑΕΜ), περιορίστηκε στίς πραγματικές της διαστάσεις, δηλαδή τοῦ ἐνιαίου φορέα τῆς «παραδοσιακῆς» καί τῆς «φωτισμένης» δεξιάς, «ἐνισχυμένης» μέ τούς «διευρυνσίες» τῆς «ἡγετικῆς ὁμάδας» τῆς ΓΣΕΕ καί στελέχη τοῦ «ἐπίσημου κέντρου» (ΑΔΕΚ, ἡ συνδικαλιστική παράταξη τῆς ΕΚΝΔ — ΕΔΗΚ).

ΑΥΡΙΟ: Ἡ συνέχεια.

## Η Επιτροπή Διεθνών Σχέσεων τοῦ ΠΑΣΟΚ

Ἀπό τόν πίνακα ἐπιτροπῶν τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. πού δημοσιεύθηκε ἀπό «Τό Βῆμα» τήν Κυριακή παραλείφθηκε ἀπό ἀβλεψία ἡ Ἐπιτροπή Διεθνῶν Σχέσεων. Γραμματέας της εἶναι ὁ κ. Κάρολος Παπούλιας, μέλος τῆς Κ.Ε. καί δουλευτής.

Γεννήθηκε τό 1929 στά Γιάννινα καί σπούδασε Νομικά στά Πανεπιστήμια τῆς Ἀθήνας, τοῦ Μονάχου καί τῆς Κολωνίας ἀπ' ὅπου καί πῆρε τό Διδακτορικό του δίπλωμα. Ὑπῆρξε ἐπιστημονικός συνεργάτης τοῦ Ἰνστιτούτου Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου καί συγγραφέας ἐπιτομῆς τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντίστασης.

Ἀπό μαθητής ἐντάχτηκε στήν Ἀντίσταση κατά τῶν ναζιστικῶν ἐπιδρομέων.

Ἡ δικτατορία τοῦ 1967 τόν βρῆκε στή Δυτική Γερμανία, ὅπου πρωτοστάτησε στήν ὀργάνωση τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατικῆς Ἕνωσης Ἑξωτερικοῦ καί ἐκλέχτηκε γενικός γραμματέας της. Σέ στενή συνεργασία καί μέ τίς ἄλλες ἀντιστασιακές ὀργανώσεις ὀργάνωσε καί κινητοποίησε τούς Ἕλληνες ἐργαζόμενους καί φοιτητές τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐναντίον τῆς δικτατορίας καί ὑπῆρξε ἀπό τούς τακτικότερους συνεργάτες τῆς ἑλληνικῆς ἐκπομπῆς Ντόιτσε Βέλλε.

Ἐκλέχτηκε βουλευτής τό 1977, στό νομό Ἰωαννίνων.

## ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Συνέχεια ἀπό τήν 1η σελίδα

ἡ Ἱεραρχηση, πάντα ἰσχύουν καί θά πρέπει νά ἐξυπακούονται. Ὅταν τόν ἄλλον τόν λογαριάζεις ὅταν τόν τιμᾶς, δέν τόν ὑποδαθμίζεις, δέν τόν ὁδζεῖς σέ δύσκολη ἡ μειονεκτική θέση, τοῦ δίνεις τή δυνατότητα ὄχι νά «ἐκφωνήσει» τήν ἀποψή του μόνο, ἀλλά καί νά κάνει διάλογο, νά κρατήσει σημειώσεις, νά μεταφέρει σέ ἄλλους ὅσα ὑποστηρίχτηκαν κτλ. Αὐτά σημαίνουν ὅτι καί τεχνικά μόνο εἶναι ἀπαραίτητοι περισσότεροι ἀπό ἕνας ἐκπρόσωποι σέ ἕνα πολυμελές σῶμα. Ἀλλωστε αὐτά εἶναι γνωστά ἀπό τήν κοινωνική ψυχολογία, στή ξυνάμωση τῶν μικρῶν ὁμάδων, ἀπό τήν ἐπιστήμη τῆς ἐπικοινωνίας κτλ. Εἶναι «ἰσότιμη» λοιπόν ἡ συμμετοχή στή λειτουργία μιᾶς ἐκπαιδευτικῆς μονάδας ὅταν, τίς ἀποψεις ἀπό ἕναν ἄλλο προσπαθεῖς νά τίς καταλάβεις, νά ἐκτιμήσεις κάτω ἀπό ποιές συνθήκες διαμορφώνονται. «Ἰσότιμη» δέν εἶναι νά ἐρμηνεύσεις ὅτι καί «οἱ ἐπιμελητές - βοηθοί καί φοιτητές θέλουν νά εἶναι καί αὐτοί καθηγητές». Βέβαια ἡ σωστή καί φύχραιμη κατανόηση ἐκεῖ δυσκολίες, γιατί, ἀκάμη καί στόν πιό καλοπροαίρετο, παρεμβάλλονται προσωπικές ἐντυπώσεις, τό ἀτομικό του ἱστορικό κ.ἀ. Οἱ δυσκολίες ἐπιτείνονται ὅταν αὐτός πού προβάλλει τό αἴτημα, π.χ. τῆς εἰσάτιμης συμμετοχῆς», δέν ἔχει κάνει τήν πλήρη ἀνάλυση τοῦ αἰτήματος, τῶν ἀντιδράσεων καί τῶν ἐντυπώσεων πού θά δημιουργήσει καί τοῦ τρόπου, τῆς λέξης ἡ τῆς φράσης μέ τήν ὁποία διατυπώνεται. Ἀλλά δέν δικαιοῦνται καί αὐτοί πού σήμερα προσπαθοῦν νά πάρουν ἐνεργητικό ρόλο στήν πανεπιστημιακή ζωή π.χ. οἱ ἐπιμελητές - βοηθοί, νά κάνουν λάθη; Ὅλοι οἱ ἄλλοι δέν κάνουν;

* * *

Γιά νά προχωρήσουμε ἀποτελεσματικά καί δημιουργικά πρέπει, ὅσοι ζοῦμε στήν πανεπιστημιακή κοινότητα καί ζητᾶμε νά ἀλλάξουν λίγα ἡ περισσότερα, α) Νά ἐξηγήσουμε πῶς ἔχουν τά προβλήματα μέσα στήν κοινότητα αὐτή καί νά προσπαθήσουμε νά καταλάβουμε ὁ ἕνας τόν ἄλλον. β) Νά ἐξηγήσουμε σέ ὅσο τό δυνατό περισσότερους, σ' ὅλο τόν ἑλληνικό λαό ἀν ἦταν δυνατό, τί ἀκριβῶς συμβαίνει, τί δυσκολίες ὑπάρχουν, ποιές εἶναι οἱ ἀνάγκες γιά τήν μόρφωση τῶν παιδιῶν του τόπου. Πρέπει ἡ πανεπιστημιακή κοινότητα στήν προσπάθειά της νά κερδίσει ὅσο γίνεται περισσότερο τήν συμπαράσταση καί κατανόηση ἀπό ὅλους, ἀπό ὅσους τό δυνατό περισσότερο. Δέν μπορεῖ τό πανεπιστήμιο νά ἐπιμένει μόνο του. Βέβαια εἶναι τρομακτικά ἀνισες οἱ δυνατότητες τῆς πανεπιστημιακῆς κοινότητας σέ σύγκριση μέ τίς δυνατότητες πού διαθέτουν καί χρησιμοποιοῦν ὅσοι δέν θέλουν νά καταλάβουν τί συμβαίνει... καί ὅσοι, γεμάτοι, προγραμματίζουν καί κατευθύνουν τήν καθυστέρηση καί «μονοδρόμηση» τῆς Ἀνώτατης Παιδείας στή στενή καί ἀντιδημιουργική κατεύθυνση, πού δέν ἀνανεώνει καί ἐκσυγχρονίζει.

### ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ: Ο ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΗΜΟΣ

Χρειάζεται νά ἐπιχειρήσουμε μιά φύχραιμη καί μεθοδική ἀνάλυση τοῦ προβλήματος. Νά μήν ἐμπλακοῦμε σέ ὅρους καί σέ διατυπώσεις πού δέν ἀνταποκρίνονται στήν πραγματικότητα, πού εἶναι φορτισμένοι ἀρνητικά, πολύ συχνά ἐπιθετικά ἡ καί μέ ἐμπάθεια. Νά ἀφήσουμε τίς ἐξετάσεις, τίς διαγραφές, τό «πόσες φορές», τίς «τιμωρίες». Νά σκεφτοῦμε φύχραιμα καί φιλικά μέσα ἀπό τίς συνθήκες καί γιά τίς συνθήκες.

Στόχος, πρόθεση καί καημός: Σωστές σπουδές, ὑψηλή ποιότητα, μοίρασμα πολιτισμοῦ, δημιουργικό κέφι, ὄχι πτώχευση τῆς παιδείας καί εὐκολες γενικότητες, ἀλλά πολύ δουλειά καί ἐνθουσιασμός, δημιουργικές σπουδές καί ἀντατόκριση στίς ἀνάγκες τοῦ τόπου.

Πρός αὐτή τήν κατεύθυση βο